

Енциклопедиите

Вася Атанасова

∞ Дефиниция

∞ Видове енциклопедии

∞ История на енциклопедиите
по света и в България

Що е енциклопедия?

∞ Етимология:

- ∞ *enkyklios* — кръгов, повтарящ се, редовен, общ
- ∞ *paideia* — образование

∞ **Дефиниция:** вид справочник, съдържащ в сбита и систематизирана форма цялата информация от всички области на знанието или от дадена негова област

Що е енциклопедия?

∞ Съдържание:

- ∞ тематични статии, по-дълги и подробни от речниковите дефиниции
- ∞ с акцент върху фактологическата информация за обекта
- ∞ илюстративно съдържание:
карти, чертежи, снимки, рисунки

Що е енциклопедия?

∞ Характеристики:

∞ подредба:

∞ лексикографска (по азбучен ред)

∞ в система от йерархични категории

∞ система от вътрешни препратки и синонимни заглавия

∞ референции към статиите (използвана литература)

Видове енциклопедии

☞ Според обхвата:

- ☞ общи (общотематични, универсални)
- ☞ специализирани (предметни, отраслови)
- ☞ тематични
- ☞ регионални
- ☞ персонални

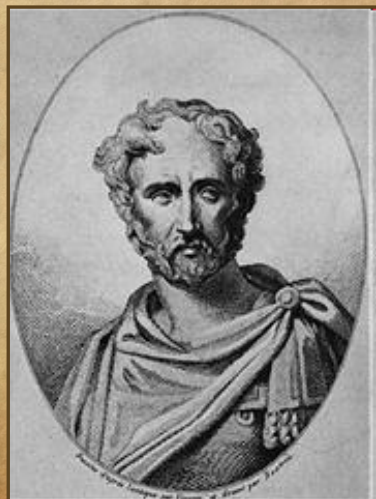
☞ Според аудиторията:

- ☞ за специалисти
- ☞ за широка читателска аудитория
- ☞ за определена категория читатели

История на енциклопедиите

☞ През Римската империя:

☞ Плиний Стари — “Естествена история” (~78 г.)
“20 000 факта от 2 000 творби на 200 автора
плюс много други от собствен опит”

История на енциклопедиите

☞ Средновековие:

☞ Исидор Севилски — “Етимологии”
(“*Etymologiae u Originum sive etymologicarum libri viginti*”, VII в.)

История на енциклопедиите

☞ Средновековие:

☞ “Свидас” (“Суда”, X в.) – византийска енциклопедия на античното Средиземноморие с 30 000 единици, неизвестен автор

История на енциклопедиите

☞ Средновековие:

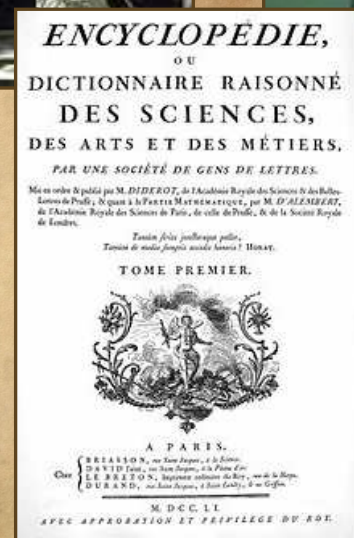
☞ Винсент от Буве — “Голямото огледало”
 (“*Speculum Maius*”, 1260 г.) — основната
енциклопедия на Средновековието с 3 млн. думи

История на енциклопедиите

∞ 17-19 век:

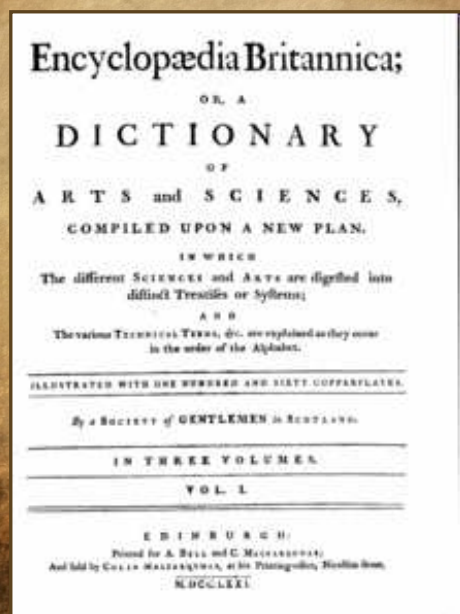
∞ Дени Дидро и
Жак Даламбер —
“Енциклопедия или
Тълковен речник
на науките, изкуствата
и занаятите”,
17 тома текст (1751-1765)
11 тома илюстрации (1762-1772)

История на енциклопедиите

∞ 17-19 век:

∞ Енциклопедия “Британика” (1768 г. — досега)
актуално днес е 15-томо й издание

История на енциклопедиите

∞ 17-19 век:

∞ Енциклопедия “Брокхауз” (1796 г. — досега)
актуално днес е 21^{-вото} й издание (300 000 ед.)

История на енциклопедиите

∞ 17-19 век:

∞ Пиер Ларус — “Голям универсален речник на XIX в.” (т. 1-15, 1866-1874)

Български енциклопедии

☞ Първи опити: I и II Симеонови сборници

☞ 1824 г. — “Рибен буквар”, Петър Берон

☞ 1899–1907 г. — “Енциклопедически речник”,
Лука Ив. Касъров

☞ 1936 г. — “Българска Енциклопедия. А – Ж”,
Никола и Иван Данчов

Български енциклопедии

- ☞ 1963–1969 г. — Кратка българска енциклопедия
- ☞ 1974 г. — Енциклопедия “А – Я”
- ☞ 1978–1996 г. — Енциклопедия България

Използвани материали

∞ Илюстрации:

- 6 <http://en.wikipedia.org/wiki/File:Plinyelder.jpg> , <http://en.wikipedia.org/wiki/File:Naturalishistoria.jpg>
- 7 http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Isidor_von_Sevilla.jpeg ,
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Isidoro_di_siviglia,_etimologie,_fine_VIII_secolo_MSII_4856_Bruxelles,_Bibliotheque_Royale_Albert_I,_20x31,50,_pagina_in_scrittura_onica_carolina.jpg
- 8 <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Suda.jpg>
- 9 http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Vincent_de_Beauvais.jpg , <http://www.asia-europe.uni-heidelberg.de/en/research/d-historicities-heritage/d5/bibliographic-descriptions/western-encyclopaedias.html#c955>
- 10 http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Louis-Michel_van_Loo_001.jpg , <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Alembert.jpg> , http://commons.wikimedia.org/wiki/File:ENC_1-NA5_600px.jpeg
- 11 http://commons.wikimedia.org/wiki/File:EB1_titlepage.gif , <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:EncycBrit1913.jpg> ,
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Encyclopaedia_Britannica_15_with_2002.jpg
- 12 http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Brockhaus_Lexikon.jpg
- 13 http://www.larousse.fr/encyclopedie/image/Pierre_Larousse/1007136 , <http://covers.openlibrary.org/b/id/6322088-L.jpg>
- 15 <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Short-Bulgarian-Encyclopedia-5-volumes.jpg> ,
http://kutlovica.com/knigi/thumbnails/P7190030_150x0.JPG , <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Encyclopedia-Bulgaria.jpg>

Тапет: http://www.andreas.blicher.info/images/reikland_paper.jpg (Andreas Blicher, CC-BY-NC 2.5)

Използвани материали

☞ Литература:

☞ Енциклопедия “България”, том. 2, 1981, стр. 562

☞ “Енциклопедичната традиция в българското книгоиздаване”, Петър Парижков
http://www.lib.bg/dokladi2003/p_parijkov.htm

☞ “*Western Encyclopedias*”
<http://www.asia-europe.uni-heidelberg.de/en/research/d-historicities-heritage/d5/bibliographic-descriptions/western-encyclopaedias.html>

☞ Лиценз на текста: *CC-BY-SA /GFDL*.